Raadsinformatiebrief

Onderwerp **:** Werk en corona in 2020

Aanleiding : Schriftelijke vragen fractie PvdA Alblasserdam

Datum : 1 maart 2021

Portefeuillehouder : Kees Jongmans

Schrijver : Sjors Hendriks

Geachte leden van de gemeenteraad,

U ontvangt deze raadinformatiebrief naar aanleiding van de door de PvdA fractie gestelde schriftelijke vragen over "Werk en corona in 2020".

Inleiding

De PvdA fractie heeft op grond van artikel 35 van het Reglement van Orde schriftelijke vragen gesteld. Het gaat om vragen naar aanleiding van de coronacrisis in relatie met werk in 2020.

De fractie constateert dat door de coronacrisis mensen hun baan gaan verliezen of verkeren in onzekerheid door het terug of wegvallen van hun inkomen. De jeugdwerkloosheid neemt toe, kleine ondernemers dreigen kopje onder te gaan en zzp'ers hebben hun opdrachten en omzet zien verdampen. De fractie ziet ontslagrondes bij grote en kleine bedrijven en voor veel mensen in bijvoorbeeld de culturele sector en de horeca is het perspectief somber. Tegelijkertijd staan er met name in de publieke sector veel vacatures open.

Beoogd resultaat

Met het beantwoorden van de vragen wordt de gemeenteraad over het onderwerp geïnformeerd.

Beantwoording

De meest actuele cijfers die voor de beantwoording van deze vragen zijn gebruikt variëren van oktober 2020 tot februari 2021. Deel van deze gegevens zijn op het niveau van de arbeidsmarktregio Drechtsteden. Met behulp van deze cijfers is geprobeerd een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de Alblasserdamse situatie, die in de praktijk nauw verbonden is met de arbeidsmarktregio Drechtsteden.

Hieronder worden de antwoorden op de gestelde vragen weergegeven:

1. *Hoeveel mensen in onze gemeente zijn er op dit moment geregistreerd werkzoekend en hoeveel mensen zijn er vanaf maart 2020 bijgekomen?*

Aantal mensen die geregistreerd werkzoekend zijn in Alblasserdam zonder dienstverband was in maart 2020 733. In oktober 2020 is dit vrijwel constant gebleven met 736 geregistreerd werkzoekende zonder dienstverband (UWV).

In de regio Drechtsteden is tussen maart 2020 en februari 2021 het aantal klanten met een bijstandsuitkering toegenomen met 249 (tot een totaal van 6462). In Alblasserdam heeft het aantal klanten met een bijstandsuitkering, na een stijging in de zomermaanden, zich hersteld op het oude niveau (van 320 klanten in februari 2021). De ontwikkelingen in Alblasserdam en de regio

Drechtsteden zijn weergeven in Bijlage A. Het aantal klanten met een WW-uitkering is van januari 2020 (208) toegenomen met 37 tot 245 in januari 2021 (Bijlage B). Deze stijging komt overeen met de stijging die in de Drechtsteden waarneembaar is (met een percentage van 17,8% in Alblasserdam, is het iets lager dan gemiddeld percentage van 18,2% in de Drechtsteden).

2. *Weet u wat de achtergrond is van deze werkzoekenden en naar wat voor type banen zijn zij op zoek?*

Van de 736 geregistreerd werkzoekende zonder dienstverband in oktober 2020 in Alblasserdam is het volgende bekend:

Geslacht**:** 47,8% is man, 52,2% is vrouw.

Leeftijd: 11,4% is onder de 27 jaar, 43,6% is tussen de 27-50 jaar oud en 45% is ouder dan 50 jaar.

Opleiding: 19,8% heeft een basisopleiding. 24% heeft minimaal een MBO 1 opleiding. 21,6% heeft minimaal zijn HAVO/VWO diploma of MBO 2 t/m 4 en 6,9% is HBO of WO afgestudeerd.

Werkachtergrond: Het grootste deel van de geregistreerd werkzoekende (23%) hebben een achtergrond in technische beroepen.

Ruim een derde van de WW-uitkeringen aan werkzoekenden gaat in Drechtsteden naar mensen met een mbo 2 t/m 4 opleiding.

Op basis van deze cijfers kunnen we concluderen dat werkzoekenden zich vooral bevinden in MBO 2 t/m 4 of met een lagere opleiding. In Drechtsteden scoren de technische opleidingen aanmerkelijk hoger in vergelijking met Nederland. Ook de opleidingen op het gebied van economie en zorg & welzijn zijn in de Drechtsteden populair. Deze situatie hangt deels samen met de structuur van de regionale werkgelegenheid, waarin industrie en bouw een groter aandeel hebben dan landelijk.

3. *Aan welk type werknemer (praktisch geschoold, hoogopgeleid) is daarbij behoefte? En in welke sectoren kan je die vinden?*

Als gevolg van de coronacrisis is er in een aantal sectoren veel minder werk beschikbaar. De WW-uitkeringen aan MBO'ers met een dienstverlenend beroep (waaronder horecaberoepen) namen daardoor het meest toe. Ondanks dat meer mensen beschikbaar kwamen voor werk, bleef er een mismatch op de arbeidsmarkt. Bouw en technische sectoren kampen nog steeds met tekorten op de regionale arbeidsmarkt.

Om een beeld te krijgen naar welk type werknemer er behoefte is, is er gekeken naar de vacaturemarkt. De sterkste daling op de vacaturemarkt in Drechtsteden vond plaats in de beroepsklassen commercieel, economische en administratief, dienstverlenend en transport en logistiek. Minder hard geraakt zijn de ICT, openbaar bestuur en technische beroepen. In twee beroepsklassen was er een groei in vacatures, namelijk zorg en welzijn en pedagogische beroepen (Bijlage D).

Vooral in de eerste maanden van de crisis is aan de vraagzijde het aantal vacatures sterk gedaald, terwijl aan de aanbodzijde de werkloosheid snel is gestegen. Omdat de arbeidsmarkt uit een breed spectrum van beroepen bestaat, zijn er ook binnen Drechtsteden verschillen te zien op het gebied van arbeidsmarktspanning. Zo is de arbeidsmarkt in de Drechtsteden voor ICT-beroepen en technisch en transport & logistiek beroepen nog altijd krap in het tweede kwartaal van 2020. Hoewel er dus grote verschillen bestaan tussen de beroepen, hebben alle beroepsklassen in Drechtsteden toch iets

gemeen: in iedere beroepsklasse is de spanning op de arbeidsmarkt in het tweede kwartaal van 2020 afgenomen, in vergelijking met het eerste kwartaal van dit jaar (Bijlage D).

Een vergelijking met de arbeidsmarktspanning per beroepsklasse toont aan dat er overlap bestaat tussen beroepsklassen met arbeidsmarktkrapte en kansrijke beroepen enerzijds, en beroepsklassen met een ruimere arbeidsmarkt en minder kansrijke beroepen anderzijds. Kansrijke beroepen in de Drechtsteden bestaan uit ICT-beroepen (zoals BI-specialisten/data-scientists en systeemontwikkelaars), maar ook zorgberoepen (zoals verpleegkundigen en verzorgenden IG) en technische beroepen (zoals elektriciens, glasvezelmonteurs en tekenaars). In de lijst met minst kansrijke beroepen staan onder andere administratief-financiële beroepen (zoals administratief medewerkers), beroepen in de cultuursector (zoals bibliotheekmedewerkers) en beroepen in de dienstverlening, evenementen en reizen (zoals reisleiders).

4. *Hoe ontwikkelt de regionale arbeidsmarkt zich de komende vijf jaar in onze regio?*

"Het CPB gaat in de basisraming van september voor 2020 uit van een krimpende economie met 5,0% en een groei met 3,5% in het volgende jaar. De werkloosheid loopt in dat scenario op van 3,4% in 2019 naar 4,3% in 2020 en 5,9% in 2021. Voor de septemberraming is ook een scenario uitgewerkt voor een tweede coronagolf. In dit scenario krimpt de economie in 2020 met 6,1% én is er ook in 2021 sprake van krimp, namelijk met 2,8%. De werkloosheid loopt dan op tot 8,5%. De werkloosheid in Drechtsteden volgt over het algemeen de landelijke ontwikkeling. In de arbeidsmarktregio Drechtsteden was eind 2019 nog 3,4% van de beroepsbevolking werkloos, gelijk aan het landelijke werkloosheidspercentage" (Regio in Beeld, oktober 2020).

In de sectoren ICT, techniek, onderwijs en zorg worden voor de komende jaren een blijvend tekort in personeel verwacht. En mogelijk zelfs een groter tekort doordat de potentiële beroepsbevolking krimpt.

5. *Hoe gaat de gemeente voorkomen dat de groep mensen die door corona hun baan is kwijtgeraakt langdurig werkloos blijft? Is er sprake van een specifieke benadering voor deze groep mensen, zodat ze zo snel mogelijk weer aan het werk (mogelijk richting een andere sector) geholpen worden? Zo ja, hoe ziet die er dan uit? Zo nee, waarom niet?*

Op regionaal niveau is er met behulp van overheidsgelden een **mobiliteitsteam Kickstart** opgezet. Het mobiliteitsteam zet zich in voor groepen mensen die (door corona) hun baan zijn kwijtgeraakt, om langdurige werkloosheid te voorkomen. Officieel gaat dit project 1 maart van start, maar is nu al operationeel.

Vanuit diverse (zoals de gemeente, SDD, UWV, Ondernemersloket, CNV, FNV) krijgt het mobiliteitsteam casussen van mensen die in problemen zijn gekomen met hun werk. Deze mensen hebben allemaal verschillende problematiek, dus het mobiliteitsteam verricht maatwerk voor ieder individu. Door middel van een arbeidsmarktscan en verkenning van competenties en mogelijkheden van elk individu wordt de optimale route bepaald.

Voorbeelden hiervan zijn werkgevers die niet alle ondersteuning krijgt om al haar werknemers te betalen. Hierbij helpt het mobiliteitsteam om werknemers tijdelijk uit te plaatsten of om te scholen naar andere sectoren. Of ze helpen werknemers om certificaten te behalen om in hun eigen sector werkzaam te kunnen blijven. Hierin worden ook scholieren die klaar zijn met hun opleiding en geen werk kunnen vinden begeleid.

De lokale aanpak, die een bijdrage kan leveren aan het toeleiden van mensen naar werk, heeft vorm gekregen in het programma Kansrijk, dat eruit bestaat dat mensen, in samenwerking met het Da

Vinci College, lokaal een opleiding mbo 1 en mogelijk ook mbo 2 kunnen volgen en de mogelijkheid hebben, de bij de opleiding behorende stage kunnen vinden bij lokale bedrijven. Voor degenen waarvoor de stap naar een bedrijf nog te groot is, kunnen stageplekken via de lokale leerwerkbedrijven aangeboden worden.

Deze voorziening is vooral bedoeld voor de mensen die aangewezen zijn op laaggeschoolde arbeid. Op het in ontwikkeling zijnde Nedstaalterrein, gaan zich vermoedelijk bedrijven vestigen die veelal dit type werk aanbieden. Door een lokale opleidingsmogelijkheid aan te bieden, is het voor bedrijven aantrekkelijk om hierin met het ROC samen te werken en op deze wijze de instroom van hun personeel te laten plaatsvinden.

Idealiter vindt het theoretische deel van de opleiding op de locatie van één van de bedrijven plaats. Deze aanpak is aangemeld bij de activiteiten van de "Regiodeal" en heeft geleid tot een subsidie van € 600.000, --.

6. *Recent is er landelijk meer dan miljard vrijgemaakt om mensen te helpen na het verliezen van hun baan. Hiervan is een belangrijk gedeelte bedoeld voor scholing. Is er een plan hoe we dit lokaal gaan inzetten? Zo ja, hoe ziet dat plan eruit?*

Verschillende maatschappelijke partners in de regio (gemeenten, arbeidsmarktregio's Drechtsteden, SDD, Avres, verschillende scholen in de regio) hebben nagedacht over effectieve bestedingsrichting van de extra middelen voor jeugdwerkloosheid.

Vanwege de tijdelijkheid van middelen, zetten we in op intensiveren van bestaande werkwijzen en initiatieven. De extra middelen worden zo veel mogelijk uitgesmeerd over 2021 en 2022, zodat schoolverlaters ook in 2022 nog kunnen rekenen op de ondersteuning vanuit de maatregelen. Om jongeren in de regio te begeleiden naar vervolgonderwijs of werk kan gebruik worden gemaakt van verschillende generieke investeringen in het aanvullend sociaal pakket. Denk aan extra middelen voor gemeentelijke dienstverlening, voor aanvullende crisis-dienstverlening door regionale mobiliteitsteams en via bij- en omscholing. De maatregelen sluiten aan op huidige regionale beleids- en uitvoeringsafspraken.

- De capaciteit van MatchMakers wordt uitgebreid. De aanpak MatchMaker biedt ambulante ondersteuning aan jongeren die niet meer naar school gaan bij het vinden van (leer)werk of geschikte opleiding. Actief benaderen van MBO'ers met diploma uit 2020 via het mbo en via andere partners zoals het jongerenwerk is hiervan een voorbeeld.
- Verbeteren van het aanbod van (korte) toeleidings- en leertrajecten naar kansrijke beroepen voor kwetsbare jongeren. In de Drechtsteden wordt dit gerealiseerd door 'Werk-in-Zicht' op te starten.
- Uitbreiding van het aantal loopbaangesprekken voor laatstejaars mbo-studenten en inrichten nazorggesprekken voor gediplomeerde mbo-studenten. De gesprekken zijn gericht op het stimuleren van doorleren en anders het begeleiden naar de arbeidsmarkt. Het Leerwerkloket Drechtsteden vervult hierin ene functie

Deze activiteiten sluiten goed aan bij "Kansrijk" en daarom wordt de samenwerking hierin gezocht.

7. *De voorwaarden van de nieuwe TOZO zijn aangescherpt, waardoor een groep mensen niet meer in aanmerking komt voor steun. Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor de TOZO, is er zicht op deze groep die waarschijnlijk begeleiding en (financiële) steun nodig heeft. Wat doet u met de groep die nu niet meer voor de TOZO in aanmerking komt? Ligt er een plan (m.b.t. scholing, advies en financiële steun) klaar en wordt deze groep actief benaderd? Zo ja, hoe ziet dat eruit? Zo nee, waarom niet? Worden de gegevens van deze groep geregistreerd? En vindt er afstemming plaats in de arbeidsmarktregio en met de werkkamer?*

Een zelfstandig ondernemer kan een NOW-regeling aanvragen als er financiële steun nodig is. Een aanvullende maatregel vanuit de overheid is gericht op het niet kunnen financieren van de woonkosten door beperkingen van corona. Deze maatregel stelt de regio Drechtsteden in staat om huishoudens te ondersteunen die als gevolg van coronamaatregelen met een zodanige inkomstenterugval te maken hebben dat de betaling van de woonlasten problemen oplevert. Onder woonlasten wordt in ieder geval verstaan huur, hypotheekrente en kosten voor gas, water en licht.

Bij andere hulpvragen kan ook contact opgenomen worden met het mobiliteitsteam Kickstart. Vanuit dit mobiliteitsteam wordt maatwerk verricht en wordt er individueel gekeken waar voor hun het meeste perspectief ligt. Voorbeelden zijn dat zelfstandige ondernemers tijdelijk in loondienst werken bij zorginstellingen. De kanalen naar dit mobiliteitsteam worden ook actief gebruikt door de gemeente, mochten dit soort problemen geconstateerd worden.

De meest actuele cijfers (februari 2021) over de TOZO-aanvragen in de gemeente Alblasserdam zijn weergeven in bijlage E.

8. *'Life events', bijvoorbeeld een echtscheiding, zorgen voor extra (economische) kwetsbaarheid. De coronacrisis leidt tot extra echtscheidingen. Daarmee neemt de kans op financiële problemen voor deze huishoudens toe. Heeft u hier zicht op en worden deze huishoudens benaderd met ondersteunende maatregelen? Zo nee, waarom niet?'*

Huishoudens die financiële problemen hebben kunnen zich melden bij de gemeente Alblasserdam. Hier wordt vervolgens actief door de gemeente oplossingen voor bedacht, zoals in de beantwoording hiervoor aangedragen. Hulpverleners binnen het sociale netwerk in Alblasserdam proberen zo dicht mogelijk in de samenleving te staan om dit te signaleren en daarin actief te handelen en door te geleiden naar de daarvoor bedoelde kanalen.

Bijlagen

1. Schriftelijke vragen werken in 2020
2. Bijlage A tm E bij Raadsinformatiebrief schriftelijke vragen PvdA over werk en corona 2020

Wij hopen u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

de secretaris	de burgemeester
S. van Heeren	J.G.A. Paans